لمړۍ او وروستۍ خاطره

ليکنه : استاد نوراحمد «قران مل»

نېټه: ۱۴۰۳قوس۱۴

الحمدلله وکفی وسلام علی عباده الذين الصطفی!

قال تبارک الله تعالی!

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا [1]

د کندهار پوهنتون د غونډو په تالار کې د محضر درنو حاضرينو د پوهنتون رهبري هيئت، د پوهنتون مخکې رئيس پوهاند وثيق صاحب ، درنو استادانو او ګرانو محصلانو !

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته!

د افغانستان په معاصر تاريخ چې کله د افغان تاريخ يادونه کېږي د ينځو شخصيتونو د څېرو جوړې د خلکو ذهن رادننه او خطور کوي.

د هيواد د معاصر د تاريخي تيورۍ اړوند د معاصر افغانستان تيوريسن حاجي ميرويس خان «هوتک» او د موډرني حکومتولۍ په سيستم کې د ملي دولت او حکومت ستراتيژيست لوړ درشل احمد شاه «ابدالي» چې د ميرويس خان نيکه د تيوري په تقليد يې د منظمې حکومتولۍ بنسټ ايښۍ دی ياديږي.

ددې دوو درنو څېرو تر څنګ د معاصرې شرقي نړۍ او نړۍ والو اسلامي نهضتونو را بيداروونکي افغان سيد جمال الدين څيره چې د نړۍ والو سياسي بيداريو سرچينې هم په معاصر وخت او سياست کې د نوموړي د عميقو کارو [illegible] ترسر [illegible] [illegible] ياد [illegible] نې ده.

د شرقي اسيايي تاريخ په قدامت، سپېڅلي او د هنديکو ژبو په پوهه سره د معاصر، ماضي او قديمي تاريخ په راسپړنو کې د سيمې او هيواد د تادر تاريخ د پنځونو را سپړلو اړوند معلومات تر شا پرېښي درونند استاد مرحوم علامه عبدالحی «حبيبي» دی.

تر حبيبي وروسته د ژور تحقيق، فنونو په راپېژندني او معاصرو «وجهه تسميه ګانو» په ځانګړي مهارت را پيژندني سره مرحوم استاد علامه عبدالشکور رشاد صاحب څيره چې د افغان تاريخ پر افق به تر ډيره ځليږي.

درنو!

[1] سورت البقرة ۲۶۹ ايت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرحـوم لـوی اسـتاد علامـه حبيبـي د مړينـې پرمهـال چـې زه لا کـوچنی وم او زمـوږ د ځينـو دوسـتانو کورونـه پـه کابـل کې وه او زه هـم کلـه کلـه د مرحـوم پـلار سـره کابـل کې وم، د تلويزيـون پـر سـکرين د مرحـوم «حبيبي» د مړيني رپورټ د هغه د ليدني بې برخي کړئ وم.

خـو د هغـه کشـرتوبه مـي تلوسـه وه چـي درانـه شخصـيت د ليـدني فـيض مـي پـه برخـه سـي، غالبـاً ۱۳۷۷ ل کـال بـه وو، درونـد اسـتاد رشـاد لـه کابلـه کنـدهار تـه راغلـئ او دلتـه پخپـل کـورکي اسـتوګن وو، او د سـيمې فرهنګي کـړی يـې د ليـدني لپـاره پـر را مـاتي وې، مـا هـم هځـه وکـړه چې وې وينـم، کـورتې وغلـم صـرف د ليـدني پـه منظـور يـو څـو دقيقـې ور سـره تيـري کـړې، بيـا وروسـته پـه ۱۳۸۳ ل کـال کي لـه خپـل خـوريي خليـل الله هـوتکي سـره کابـل تـه ولاړم، چي يـوه ورځ مـو د رشـاد صـاحب پـه ژونـد زيـارت کولـو تـه ور ايسـته، اسـتاد د مهربـان او درانـه سپينږري په دود تر روغبړ وروسته پوښتنه وکړه:

د چا دکورنۍ يې؟

ما دپلارنوم ور واخيست.

بيايي راته وويل: نور مشران دي را وپيژنه نيکه دي څوک وو؟

د نيکـه د نامـه پـه ور ښـوولو مسـکی سـو او پـه درانـه ډډ آواز يـې راتـه وويـل: ښـه، دا مـي انـډيوال وو او کتابخـانې تـې ورتلـم، ددې سـره سـم زمـا سـره يـو کـوچني ټايـپ ريکـارډر را سـره وو. دده بې اجـازې مي د ثبـت بـټن پـر وواهه، ده هم څه نه راته وويل.

زمـوږ د کـورنۍ پـه هکلـه چي بايـد مـا د يـو چـا څـه اورېـدلي وای لـه مرحـوم اسـتاد رشـاده مـي واوريـدل، چي نـوي خبـري پکښـې وې، وروسـته يـې د پښـتو ژبـي پـر دوو تـورو (ږ او ښ) اوږدې او مفصـلي خبـري وکـړې، بيـا يـې د «دري او فارسـي» اړونـد اوږد بحـث وکـړ او دايـې يـې لـه خبـرو ښـکاريده چي اصـلاً دري هـم خپلـه فارسـي ده او د ځينـو سياسـي ملحوضـاتو لـه درکـه د وخـت حکومـت دا نـوم ورتـه غـوره کـړئ. د اسـتاد مرحـوم دا ثبـت خبـري چي تقريباً ۶۰دقيقئ يوه فيته کيږي په کورني «غريبک کتابتون آرشيپ» کي ساتله کيږي.

د اسـتا د پوښـتنو انـداز د مفـاهمې يـا Communication پـه برخـو کي د پرانيسـتو ۱۳ موډلـو پوښـتو څخه د «استنطاقي» ډول درلود.

د اسـتاد دوهمـه خـاطره زمـا لپـاره نـه، بلکـي د هغـه د ټولـو خواخـوږو لپـاره دردوونکې وه، سـهار مهـال مـو زمـوږ د يـوه دوسـت مولـوي متوکـل احمـد «متوکـل» کـره چـای چيښـلې، د قـوس ۱۱ نيټـه وه، د متوکـل صـاحب ميرېـزي مامـا انجنيـر عبـدالغفور «خـدام» زمـا مرحـوم قبلـه ګـاه «حـاجي عبدالحميـد اخنـدزاده غمجـن» ته ، وټلفون ته تر جواب ويلو وروسته وويل: حاجي ګل اغا !

اسـتاد رشـاد صـاحب پـه سـخت حالـت کي دی او وزيـر اکبرخـان روغتـون تـې انتقـال کـړئ، کـه مـو خوښـه وي، پوښـتني تـه بـې ورسـو. بيلـه متوکـل صـاحبه نـور ... تـر چـايو چيښـلو وروسـته پـه تيزفتـار مـوټرکي را سپاره سوو ، زما کشر ورور حاجي عبدالخالق «احدي» موټر د روغتون پر خوا رارهي کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغتــون تــه پــه رســيدو لــوړ منـزل تــه پــه ور پورتــه کېـدو ســره د اســتاد مشــر زوی محتـرم ډاکټـر طــارق رشــاد، د هغــه زوم مرحــوم ډګــروال صــاحب، داســتاد رشــاد لمســی ښــاغلی حامــد متواضــع او د اســتاد درنــه او پتمنــه لــور کوکــو رشــاد حاضــر وه، د اســتاد دصــحی علائمــو د کنتـرول او چــک کولــو لپــاره دروغتــون د روغتيــا پالانو تر څنګ ډاکټر صاحب طارق «رشاد» هم ور سره بوخت وو.

د ورتــګ پــر مهــال او تــر يــوه پــاو يــا دشــلو دقيقــو پــوري اســتاد ددې وو چې څــوک وپيژنــي، زمــوږ لــه پــلار، بيــا لــه خــدام او وروســته ... ســره يــې د کمــزورو خبـرو او ضــعيف احســاس لنــډه مفــاهمې وروســته اســتاد ددې ســو، چې ليــدونکي تکليــف ورنکــړي، ګــړی ور ســره وو، دا مهــال چې د اســتاد د شــکري د معاينــات نتيجــه را وړه سـوه،او بيـا چې ډاکټـر صـاحب رشـاد يـې فشـار وکـوت، څـه انديښـنه يـې څرګنـده کـړه، چې پـه طبابـت کي د فشـار دلــوړوالي ســره د شــکري کښــتوالی مناســب ..... بيــا وروســته څــه فريشــانه غونــدي وو، خــو لا اختــه وو، مــوږ پــه اطــاق کي د ازدحــام د مخنيــوي پــه خــاطر ځني رخصــت ســوو، د روغتــون څخــه د راوتلــو وروســته پــه لار کي خــدام صاحب ته زنګ راغئ.

پر استاد دي الله ﷻ ورحميږي.

ددې ســره د ژونــد دمېني څخــه ددې ســتر انســان جســماً تــګ وکــړ، خــو تــر شــا يــې د معنــوي نــړۍ جزيــرې پريښـووې .

«خدايــــــــــــه څــــــــــــه ســــــــــــــول هغــــــــــــــه ښــــــــــــــکلي ښــــــــــــــکلي خلــــــــــــــک
په ظاهر په باطن سپين سپيڅلي خلک»

درنښت

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library